

UNIAREA POPORULUI

Proprietari: IULIU MAIOR junior

ABONAMENTUL PLĂTIT ÎNAINTE:

pe un an 10.000 Lei,
pe o jumătate de an 5000 Lei,
pe trei luni 2500 Lei.

înscrisă în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului
Târnava-Mică sub Nr. 3-1933

Intenționiatori: Al. Lupescu-Melin și Iuliu Maior

Director: ION POPU-CĂMPEANU

Adresa: BLAJ, jud. Târnava-Mică. Telefon Nr. 168

ABONAMENTELE

Incep la 1 Ianuarie, 1 Aprilie,
1 Iulie și 1 Octombrie.

Prețul unui număr 300 Lei

† NICOLAE COMȘA

Abia s'a împlinit anul de când a murit Iuliu Maior, fondatorul și directorul acestei gazete, — și unul din cei șase oameni de condei, care s'au hotărât să ducă mai departe povara acestei gazete s'a prăbușit. Profesorul Nicolae Comșa s'a stins la vârsta de 41 de ani, în Clinicile Universității din Cluj. O soartă dușmană parecă ne urmărește!

Vieța lui Nicolae Comșa va rămâne însă un exemplu viu pentru toți. Fiu de țaran, din Făget, de pe Târnave, Nicolae Comșa a făcut liceul la Blaj și studiile [universitare la Cluj. Ajuns profesor, s'a stabilit la Blaj, dascăl din șirul nesfârșit de dascăli blăjeni, generoși și harnici, care au creat istoria și tradiția culturală a Blajului.

În toate inițiativile culturale ale tinerei generații de profesori blăjeni, Nicolae Comșa a avut partea cea mai grea de muncă și de răspundere: în întemeierea revistei *Blajul*, la crearea colecției *Oamenii Blajului*, la organizarea *Bibliotecii Centrale*, la continuarea gazetei *Unirea Poporului*.

Și, luptând cu mari greutate materiale, purtând și povara unei familii cu 5 copii, Nicolae Comșa a mai găsit și timpul să scrie câteva cărți de migăloasă cercetare istorică, numeroase articole la reviste și ziare și să desvolte o activitate didactică dintre cele mai apreciate.

De unde a tras atâta entuziasm și energie? Din dragostea nelimitată față de Neam și Biserică, pe care a găsit-o în casa părintească și în școlile Blajului. Și dintr'o concepție de viață pe care o au numai sufletele alese. Anume: viața ne este *dăruită* de Dumnezeu și ea trebuie asfel trăită, încât prin ea să fie slăvit Dumnezeu, stăpânul vieții.

Nicolae Comșa a cercat să ducă un trai frumos, ca să cinstească prin el pe

Autorul vieții. Așa cum a scris în această gazetă, într'un articol intitulat *Traiul frumos*: „Natura cu bogățiile și frumusețile ei, familia cu viața ei sultească vorba frumoasă și aleasă, cântecul și oricare altă arătare a sufletului omenesc sunt atâtea și atâtea mijloace, cari ne pot face traiul frumos”. Și Nicolae Comșa pe toate le-a folosit: îndăgostit de natură, prețuind armonia din familie, având pentru oricine o vorbă frumoasă și aleasă, muncind din greu ca să pună în lumină meritele și oamenii Blajului, educând generațiile de elevi în spirit creștin și național, Nicolae Comșa se trudea să laude prin propria-i viață pe Stăpânul vieții.

De aceea pierderea lui Nicolae Comșa e adânc simțită. Mai era atâta nevoie de munca și priceperea lui, încât greu ne putem împăca cu gândul că Nicolae Comșa nu va mai veni în fiecare dimineață la școala pe care a servit-o cu atâta devotament, că nu-l vom mai întâlni la Biblioteca Centrală, că nu ne va mai da o mână de ajutor să ducem mai departe această gazetă de luminare a satelor noastre. Și, totuși, așa va fi! Cum spune cântarea dela înmormântare; „...sufletul și-a părăsit lăcașul; lutul s'a înnegrit, vasul s'a spart; fără graiu, fără simțire este, mort nemișcat”.

Nicolae Comșa va rămâne însă în amintirea noastră. În munca noastră de fiecare zi, exemplul vieții lui ne va fi model și îndemn. Când greutatea vor fi mai mari, vom simți încurajare la gânduri, că Nicolae Comșa n'ar fi cedat, că ar fi reluat lupta cu o stăruință sporită.

Prin moartea lui Nicolae Comșa, Blajul a pierdut pe unul din oamenii lui de cultură, pe unul din dascălii lui cei mai de nădejde. O singură mângâiere poate avea: exemplul lui va rodi. Alții vor pași pe urmele lui. Cum și el a bătătorit drumul marilor cărturari din trecut ai Blajului.

Radu Brateș

Vieța și activitatea Profesorului Nicolae Comșa

Profesorul Nicolae-Comșa s'a născut la 20 Decembrie 1905, în comuna Făget, jud. Târnava-Mică.

Școala primară a făcut-o în satul de naștere, iar Liceul la Blaj, luând bacalaureatul în Iunie 1925.

În toamna anului 1925 se înscrie la Universitatea din Cluj, Facultatea de Litere și Filosofie, ascultând Limba română și Limba latină. Ca student la Universitate lucrează la Muzeul limbii române, funcționând ca ajutor de colaborator la Dicționarul Limbii Române (1926—1928).

După terminarea universității, Mitropolia din Blaj îl numește profesor la Liceul de băieți „Sf. Vasile cel Mare”, unde funcționează fără întrerupere până la moarte.

Din 1928/29 și până în 1939/40 poartă și slujba de bibliotecar al liceului, îngrijindu-se în mod deosebit mai ales de bibliotecile elevilor, pe cari le aranjează pe clase. Din 1941/42 și până în 1943/44 funcționează și de casier al liceului de băieți. Iar în 1942 e numit și bibliotecar al Bibliotecii Centrale din Blaj, unde lucrează foarte mult, pentru a o aranja în chipul cel mai modern.

În Septembrie anul curent, Mitropolia din Blaj, apreciindu-i destoinicia, puterea și voința de muncă îl numește subdirector al Liceului de băieți „Sf. Vasile cel Mare” din Blaj.

Îndată după ce e numit profesor la Liceul de băieți din Blaj, se înscrie și la Academia teologică, pe care o termină în 1934, când se și hirotonește de preot.

Cu toate ocupațiile multe pe cari le avea, pe lângă slujba de profesor, Nicolae Comșa nu încetează de a colabora la diferite ziare și reviste. În „Unirea” și „Unirea Poporului” din Blaj, în „Patria” din Cluj, în „Curentul”, „Timpul” și „Viața” din București și în „Tribuna” din Brașov, scrie nenumărați articoli mai ales din istoria literaturii române.

Numeroși articoli a scris și în revistele „Flori de Crin” din Șimleu, „Jar și Slovă” din Tg. Mureș, „Cultura Creștină” din Blaj, „Transilvania” din Sibiu și „Blajul” din Blaj.

Revista „Blajul” a inițiat-o și a condus-o ca secretar de redacție în anii 1934/35. Iar la „Unirea Poporului” face parte din Comitetul de redacție, scriind până în ultimii clipe ale vieții, numeroși articoli cari privesc mai ales viața cetățenească.

Afară de acestea, profesorul Comșa tipărește mai multe studii:

1. 315 *Mal 1877*, tablou istoric din viața tradițională a școlărilor blăjeni. Tipărit în Anuarul Liceului „Sf. Vasile cel Mare” pe anul 1938/39.

2. *Dascălii Blajului*. Blaj, Tipografia Seminarului 1940, pag. 152.

3. *Contribuții la studiul cronografelor în literatura românească*. In „Cultura Creștină”, Blaj, 1941.

4. „*Revista politică și literară*”, studiu istoric, bibliografie. Blaj, 1839, pag. 38.

5. *Fântâna darurilor*, memoriu istoric, Blaj 1941, pag. 16.

6. *Episcopul Ioan Inochentie Micu*, Nr. 1 din Colecția „Oamenii Blajului”. Blaj, 1943.

7. *Corespondența între Ion Micu Moldovanu și Ion Blănu*. Un Capitol din colaborarea între Blaj și București. Blaj 1943, pag. 64.

8. *Manuscrisele românești din Biblioteca Centrală dela Blaj*. Nr. 18. Colecția „Biblioteca bibliologica” a Institutului de Istoria Națională a Universității Regele Ferdinand I din Cluj, 1944, pag. 230.

Netipărite are: 1. *Samuil Micu Klein*, monografie, ce va apare în colecția „Oamenii Blajului”. 2. *Folkloristul Nicolae Pauletti*, monografie.

Studiile pe cari le-a scris profesorul Nicolae Comșa, dovedesc pregătirea temeinică, și puterea de muncă pe care le avea. Și câte ar mai fi putut el lucra, dacă moartea nemiloasă nu l-ar fi răpit așa de curând dintre noi! De aceea pierderea lui pentru cultura și literatura românească este foarte mare.

Ion Popu-Campeanu

Serbarea Patroanei Liceului de fete „Sf. Ecaterina”. Luni, în 25 Noemvrie a. c., Liceul teoretic de fete din Blaj și-a sărbătorit patroana, pe Sf. Ecaterina. La ora 9 în Biserica „Institutului Recunoștinții” s'a slujit Sf. Liturgie, pontificată de I. P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, Mitropolitul-locotent. Au participat toate profesoarele și elevele liceului. A predicat I. P. S. Arhieru și Păr. prof. Ion Miclea și după liturgie D-na Directoară Emilia Hopârteanu a aranjat o recepție în sala festivă a liceului, foarte frumos împodobită de către d-nele profesoare Felicia Rinea și Cecilia Gheție, cu tablourile: Isus Hristos și Preasfânta Fecioară Maria, Sf. Ecaterina, M. L. L. Regele și Regina mamă, P. F. Papa Piu XII. și P. S. Valeriu Traian Frențiu și cu o mulțime de covoare românești.

Foiața „Unirii Poporului”

Profesorul nostru

Omagiul foștilor elevi ai profesorului Nicolae Comșa

Acum 18 toamne, la început de an școlar, în clasa I B a liceului lui Petru Pavel Aron, s'au întâlnit la prima oră de dirigiență — prima și pentru el și pentru ei — 43 de copii, unii cu cămășuțe albe peste țări, alții în haine țărcațe, toți copleșiți de noutatea lumii în care intrau cu ochii plini de întrebări și așteptare, și un tânăr cu păr castaniu, în liniștea feții căruia și în lumina privirilor învăluitoare ca și în vocea calmă, convingătoare, cei 43 au simțit, mai mult decât au înțeles, prezența cuceritoare a unei bunătăți bogate, care apărea și se fixa în vieța lor ca un nou centru de gravitate plin de miracole încă ascunse. ...De astăzi sunteți ai mei, a zis. Și copiii au priceput atunci, că mintea și inima lor a primit un alt fel de tată. Ce mai puteau ei înțelege din ochii cari au privit prelung pe deasupra capetelor lor mirate? S'au dumirit mai târziu, că asta era privirea dascălului lor de minte și inimă...: privirea departe; dar înțelesul ei din prima oră de di-

rigiență nu l-au aflat deplin decât peste 18 ani, la banchetul primei revederi tradiționale... El, dascălul-tată, avea un plan și scruta orizonturile. Iși vedea fiii de suflet, și vedea pentru ei; se vedea cu ei, în fruntea lor răsbind anii; îi creștea în gând și se bucura, neștiut, de bucuria înfloririi lor — tot mai involți, tot mai vajnici ca să poată înfrunta furtunile când vor fi singuri.

Și apoi a început — cu răbdare și stăruință fără, preget — infuzarea sevei, apei „Fântânei darurilor”, în inelele anilor, fragede.

Copiii i-au rămas aninați de raza ochilor — simbol de neîncetat ureuș — și an cu an, treaptă cu treaptă în capilarele sufletelor lor se ridica odată cu înțelesurile noi, dragostea tot mai dumirată de tatăl lor.

Amintirile năvălesc la poarta conștiinței ca iureșul copilăriei din care vin, încărcate cu imaginea vie — gesturi, glas — a profesorului drag.

Cine din cei cari le știu, vor putea uita șezătorile serale de clasă, în care ne căuta, limpeză nedumeririle și îndruma șovăelile, în care proiectam excursii și pregăteam serbări. ...Patronul revistei noastre mici „Lăcămioare”.

Cu el în culise, am pășit în public. — „Achim”, „Trei crai dela Răsărit”... — cu el, pe lângă mersul lui apăsător, legănat, sprijinit

Grăunte sufletesti

Fericiți cei blânzi

Vorba Mântuitorului nostru Isus Hristos: „Fericiți sunt cei blânzi, căci aceia vor moșteni pământul”, n'a putut și nu va putea fi niciodată desmințită. Ce putere are blândețea ne-o arată pildele de mai jos:

Sf. Clemente Hofbauer, a fost un model de blândețe. Fiind încă la Varșovia, a fondat un orfelinat pentru orfanii soldaților morți în război. În acest scop a cutreerat multă lume, cerșind ajutor. Intr'o zi a intrat într'o ospătarie și a cerut milă pentru orfanii săi dela trei indivizi care jucau cărți pe bani. Unul dintre cei trei jucători, mai nelegiuit și mai brutal, drept răspuns l-a scuipat pe sfânt drept în față, înjurându-l urt de tot. Sf. Clemente și-a scos batista, s'a șters și apoi a zis cu multă blândețe: „Asta pentru mine, domnule; te rog acumă ceva pentru săracuși mei!” La aceste cuvinte, nelegiuitul care l-a scuipat, a devenit galben ca ceara. Și-a scos punga și a golit-o întregă în mână sfântului cerșitor. S'a apropiat apoi de sfânt și l-a rugat să-i primească spovada și a devenit un om cinstit.

Sf. Francisc de Sales a convertit prin blândețe sa peste 70.000 eretici. Intr'o seară se întorcea cu servitorul său spre casă. Deodată au apărut în fața lor o ceată de derbedei înarmați cu pumnale. Servitorul a voit să-și apere stăpânul, dar Sf. Francisc îi zise: „Bagă-ți sabia în teacă”, și apoi ducându-se spre atentatori le zise: „Prietenii, eu n'am decât dragoste față de voi și nu Vă vreau decât fericirea!” A fost deajuns atâta pentru ca ceata de criminali să-și arunce armele și să cadă la picioarele sfântului, pentru a-i cere iertare.

Luând în seamă aceste pilde, spuneți: ce s'ar fi întâmplat dacă Sf. Clemente Hofbauer ar fi răspuns cu aceeași armă ca și batjocoritorul său și Sf. Francisc de Sales ar fi lăsat pe servitorul său să-și scoată sabia?!
Cu adevărat: *Fericiți sunt cei blânzi!*

Pr. Ioan Vultur

Pe drumul fără întoarcere

Neașteptata și îngrozitoare veste a morții prof. Comșa a sguduit pe pașnicii cetățeni ai Blajului bătrân. La toate instituțiile noastre a apărut steagul negru, iar lumea a început să vorbească cu regret despre cel dispărut. Elevii au rămas uluiți. Nu le vine să creadă că de azi înainte profesorul lor drag în sufletul căruia era atâta căldură, atâta dragoste pentru poporul și țara doinelor tânguitoare, nu va mai intra în clasă niciodată.

Parcă nu le venea să creadă vestea, care primea tot mai mare siguranță. Miercuri, 20 Noemvrie, sosește în gara Blaj sicriul cu rămășițele pământesti ale celui care a fost Nicolae Comșa, îl așteaptă lume multă și elevii lui dragi care-l conduc pentru ultima oară la școlile lui Aron, unde este așezat în sala profesorilor. În sală e un continuu dutvino al celor ce vreau să-l vadă pe profesorul Comșa și să spună o rugăciune pentru odihna sufletului lui frumos și curat, în timp ce doi clerici citeau evanghelia pătimirii Domnului.

În ziua de 21 Noemvrie, după Liturgia arhierescă, sicriul a fost dus pe brațele elevilor în catedrala Sf. Treime.

Sicriul e acoperit de cununi venite dela toate școlile unde prof. Comșa și-a lăsat o fărâma din sufletul lui de dascăl conștiincios, dela foștii elevi, crescuți sub aripile lui și dela familie, cunoscuți, colegi și rudeni.

La orele 2 după masă I. P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, Mitropolitul-locotent al Blajului, înconjurat de canonicii I. Moldovanu și Gh. Dănilă, de protopopul Blajului I. Bușoiu, de parohul V. Cristea, de directorul Lic. „Sf. Vasile” O. Modorcea și de foștii lui colegi prof. E. Poenaru și P. Bârlea, — dă deslegarea de începătură și prohodul curge lin sfâșietor: „Cu sufletele dreptilor... odihnește, Doamne și sufletul robului tău...”

La sedeală, ochii celor prezenți se umplură de lacrimi: „Astăzi mă despart de neamul meu și la tine scap cela ce singur ești fără de păcat...” Biserica este tixită de lume, care a venit să-l petreacă la groapă pe Nicolae Comșa. Prohodul continuă: „Frații mei

în bătă — „după mine copii”, „cu mine copii”, „înainte copii” — am colindat Apusenii lui Iancu, cu ochii lui (căci numai astăzi am aflat din cronica școlii că de data aceea n'a fost cu noi aveau, ci — se vede — numai în noi și mă întreb, oare ce este mai mult...) deci, totuși, cu el am văzut porțile de jos ale „cetății Ardealului”, Bărăganul lui Odobescu, Dunărea Scrisorii a III-a, Mănăstirea Meșterului Manole, Umbra lui Mircea la Cozia... Țara!

Nu ne-a ținut străini, deși eram abia adolescenți, nici de visurile, dorurile lui cari ne depășeau uriaș. El știa că Mica Romă, la tradiția căreia voia să ne încopcieze, n'a terminat ce avea de spus.

Secretarul de redacție și piatra unghiulară a revistei „Blajul”, ne arăta la el acasă cum se taie brazdă și se grapă în cultură, cum se inițiază și se întreține o mișcare spirituală, și... — la biblioteca cea mare — cum se suflă (inspiră?) praful de pe sulurile și bracurile scrise cu lumina ochilor, la opaiț, de „luceferi”, arhieriei, canonicii și călugării în chilii de asceți și de martiri ai „răsăritului” românesc.

Dascăl în clasă — o, lecții, nu lecții, cuvântări de limbă și literatură română, ținute cu ochii spre acel „în sus”, „mai în sus” pe care-l urcă acum — alb și suav spre Părintele luminilor —; dascăl acasă, dascăl pe cre-

„cei iubiți, nu mă uitați pe mine când lăudați pe Domnul...”

La sfârșitul prohodului încep cuvântările. Cel dintâi a vorbit *Păr. Dr. Tit L. Chinezu* noul protopop al Bucureștilor, care în cuvinte calde și simțite a arătat faptele acestui om care a făcut cinste Blajului și școlilor sale și a încheiat „...Așa, Nicule, „Dumnezeu cel puternic în milă și bun întru tărie“ te-a luat la sine după sfatul său nepătruns. Noi cei ce te-am iubit și pe care i-ai iubit învățăm din soartea ta să nu ne alipim de nimic trecător, să muncim fără cruțare, treji, în gestul tău ultim: „adorând pe Isus“.

În numele Liceului „St. Vasile“, a vorbit d-l director *Octavian Modorcea* reliefând calitățile excepționale ale acestui profesor care a făcut din școală un amvon de pe care în fiecare zi a împărtășit puilor de Români bogățiile și frumusețile neamului nostru.

D-l prof. *Radu Brateș*, dela același liceu scoate în evidență activitatea literară a dispărutului, prin care s'a înșiruit între marii oameni ai Blajului.

În numele colegilor a vorbit *păr. prof. Ioan Miclea*, care în cuvinte duioase a evocat amintiri din viața colegială și-a arătat golul pe care-l lasă în urma lui și în sufletul Blajului, *Nicolae Comșa*. Evocarea *Păr. Miclea* a stors lacrimi multe.

Păr. Ioan Vultur, directorul Șc. Tehnice Industriale, în numele „Unirii Poporului“ în redacția căreia dispărutul era membru intern: „...Ca și gazetar, *Nicolae Comșa*, a muncit cu toată căldura sufletului pentru cauza cea bună, pentru cauza Bisericii și a Neamului nostru...“ A fost un apostol al scrisului.

În numele foștilor elevi a vorbit prof. *Nicolae Blăjan*.

La orele 4½ tristul convoi pornește dela catedrală spre cimitir. E lung și trist. Parcă tot Blajul a ieșit să-l petreacă la groapă pe *Nicolae Comșa*. Pe drum, corul „Academiceii“, condus de d-l prof. *Belu*, cânta „Sfinte Dumnezeule“. La groapă a vorbit elevul *E. Blăjan*, din cl. VIII, în numele Soc. de lectură *Timotei Cipariu*:

„...Cine va putea să uite orele de l. română, când datorită ție, am pătruns tainele și frumusețile sufletului românesc...“

ste, dascăl în labirintul rafturilor în care numai el știa umbra fără „fir de Ariadna“; viața profesorului nostru *Nicolae Comșa* a fost o continuă dăruire de sine, fără șgomot, fără emfază.

Dacă am putut vedea limba noastră izvorând din latina coloniștilor Daciei fericite, umflându-și apele și îmbogățindu-și comoara ca râurile aurifere din sufletul creator al neamului; dacă din istoria neamului am putut vedea născând și crescând poezia neamului, dacă ne-am putut ferma și înțelepți de vorba cronicarilor, entuziasma de aurora școlii Ardelene, de mesianismul lui *Bălcescu*, cu care am fost mereu ispitiți să ne asemuim profesorul, dacă i-am simțit — cântec, baladă, poem, avânt, tumult, suferință — pe *Alexandrescu*, *Alecsandri*, *Coșbuc*, *Eminescu*...; dacă am văzut și simțit istoria spiritualității românești: sbuciumul crepusculului, limpezimile trandafirilor ale zorilor, scipirile de diamant ale dimineții ei —; dacă, în stârșit, la porticul de ieșire al celui de al 8-lea an de clasă, am simțit că viața este o misiune sacră, misiune de atleți ai lui *Hristos* și ai Neamului și dacă simțirea aceasta ne-a fost reimpresionată după zece ani, cu-i o datorăm noi, promoția 1936?

„Gaudeamus“-ul și „Exitus“-ul nostru au fost aureolate de binecuvântarea lui. Ne dăduse din tinerețea-i de dascăl prima octavă.

Umbrele înserării învălue cimitirul Blajului, preoții citesc rugăciunile de deslegare, lumea îngrămadită în jurul gropii își șterge ochii înlăcrimați. Sicriul a coborât în inima pământului hain. Se aud bugăriile de pământ lovind în sicriu. Soția și copiii se despart greu de groapa care le-a furat ce au avut mai drag.

S'a inserat deabinelea. Liniștea se întinde peste cetatea morților. O cruce în plus în cimitirul Blajului, un suflet mai mult în cerul lui Dumnezeu și un gol imens în sufletele noastre.

S. Crișanu

Momente de înălțare sufletească

Regiunea dela poalele Codrului, județul Satu-Mare, a avut în ziua de 20 Octombrie c., un frumos prilej de înălțare sufletească, în comuna Homorodul de mijloc, unde s'a consacrat biserica și s'a sfințit casa parohială, nou zidită și școala renovată.

Incoronarea daniei credincioșilor din Homorodul de mijloc și a muncii alor doi preoți: *Păr. Sabău Alexandru*, care a zidit casa parohială, clădire modernă și *Păr. Pop Octavian*, care a renovat biserica și școala, a făcut-o Excelența Sa *Dr. Alexandru Rusu* al Maramureșului, care în 19 Oct. c., în drum spre Homorodul de mijloc, a fost primit la Viile Satu-Mare, precum se cuvine, de protopopul tractual *Dr. Ioan Dragomir* și *On. Găvrilă Ardelean*, însoțiți de d-l *Gh. Cosma*, din partea prefecturii și *Teodor Vasiliu*, primpretorul plășii.

La intrarea în comună, a fost întâmpinat de d-l notar *Munteanu Andrei*, la poarta II-a l'a primit prim-curatorul *Sibotean Alexandru*. În ușa bisericii a fost așteptat de *On. Octavian Pop*, preotul local. A doua zi, Duminică, s'a săvârșit consacrarea bisericii, în prezența unui însemnat număr de credincioși de prin satele învecinate.

Liturghia pontificală, a fost oficiată de *P. S. S. Alexandru* al Maramureșului, înconjurat de un săbor de 10 preoți. A vorbit Excelența Sa, despre înfrățirea popoarelor.

La sfârșitul Liturghiei, *P. S. S.* a confe-

Dar ne-a mai dat și dragostea familiei sale. În lume am plecat din casa lui, dela masa lui, dintre ai lui; după zece ani de verificări, tot în casa lui, la masa lui, în sânul familiei lui ne-a adunat. Dacă aceasta nu se numește dragoste părintească, atunci ce este acea dragoste?

Indurerată Doamnă, scumpi fii și fiice ai profesorului nostru *Nicolae Comșa*, Vă rog în numele primei sale serii de absolvenți, care din acest moment, cu voia D-voastră îi va purta numele, socotiți-ne pe mai departe fiii D-voastre devotați și recunoscători, iar voi, *Nelu*, *Stela*, *Liță*, *Tică* și *Nicoleta*, priviți-ne frați ai voștri. Și copilăria noastră a crescut cu truda și dragostea tatălui vostru. Și noi avem, știind-neștiind, ceva din el.

Nicolae Comșa... Numele acesta, sunelele acestea capătă de-acum o rezonanță nouă; literele cresc, cresc cât sufletul care le citește; în ele se forjează un simbol.

Nicolae Comșa a început să fie istorie din istoria Blajului și, prin Blaj, a neamului.

Domnule Profesor *Nicu Comșa*, prima D-voastră promoție de absolvenți vă aduce cel mai pios omagiu, prin os de recunoștință și sfășietoarea durere de a Vă vedea părăsindu-ne. Oare v'am prețuit destul? De-am fi știut cât de scump și drag ne puteți fi lertați-ne, și acolo sus în grădinile fericirii nespuse, la picioarele tronului Marelui Dumnezeu, rugați-vă pentru noi. *Nicolae Blăjan*

rit *On. Octavian Pop*, distincția de paroh, ca răsplată pentru munca depusă în slujba bisericii.

După terminarea ceremoniilor, s'a luat masa comună, în casa primitoare a *Păr. Oct. Pop*. La serbare au participat *Romul V. Sabău*, *Dr. Ioan Dragomir*, *On. Gheorghe Pop*, *Carol Pop*, *Ioan Fernea*, *Ștefan Zetea*, *Felician Soran*, *Ioan Munteanu*, *Nicolae Mare*, *Vasile Gavrișiu* și *Mihalca Alexandru*. D nele *M. Fernea*, *Elvira Zetea*, *Maria Soran*, *Maria Munteanu*, *Maria Gavrișiu*, *Elena Călină*, *Maria Vasiliu*, *Maria Moraru*, *Ana Vitec*, *Duma*, *Dumitrescu*, *Munteanu*, *Maria Pop*.

Lumea s'a îndepărtat plăcut impresionată. Să dea Domnul, ca zelul și râvna pentru lăcașul Său, să fie pildă și altora și izvor de noi energii în slujba credinței.

Pr. Felician M. Soran

De-ale plugăriei

Cum putem cunoaște dacă vita e bolnavă. Fiecare gospodar trebuie să cunoască dacă vita e bolnavă și să încerce s'o vindece.

Semnele de pe cari se poate cunoaște când o vită este bolnavă sunt:

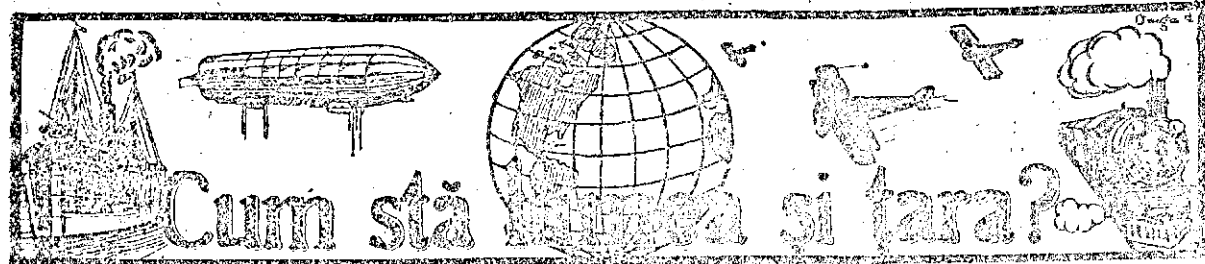
1. Nu mănâncă cu poftă și își pierde voioșia.
2. Are părul sbârilit.
3. Are suflare neliniștită.
4. Nu rumegă și are pântecărie.
5. Are scurgeri din nas, din ochi.
6. Are călduri și mersul e anevoios.
7. Pelițele gurii, ori ochilor sunt roșii sau galbene și în gură are dinți stricați, răni, sau beșici.
8. Are umflături, sau răni în piele.
9. Are bășici, sau răni în nas.
10. Botul e uscat și prea rece sau fierbinte, ori urechile sau coarnele sunt fierbinți.

Grija de toamnă pentru paseri. Toamna, găinile bătrâne nu mai ouă și năpălesc. Năpărlitul înseamnă pierderea și apoi creșterea penelor. Pentru acest lucru, organismul lor pune multă muncă. De aceea trebuie hrănite bine. Se dau mai puține boabe și mai multă hrană moale, alcătuită din urueli. Se dă regulat și puțină pucioasă și cât mai multă verdeață.

Boștina de struguri ca nutreț. Boștina de struguri, proaspătă, e foarte bună de nutreț. E mai bine ca întâi să se usuce, apoi să se facă uruială și să se dea ca hrană, amestecată cu alte nutrețuri: fân, paie, coceni, frunzare. Când avem multă boștină proaspătă, o putem păstra și face mai gustoasă, dacă o punem la murat așa cum punem porumbul, în gropi bine bătute și acoperite cu un strat de paie, peste care punem pământ în strat gros, de peste o jumătate de metru.

Borhotul rămas dela cazanele de rachiu. Borhotul rămas dela cazanele de rachiu se poate da ca nutreț, în forma în care e luat dela cazan, dar după ce s'a scurs bine de tot. Se poate și usca și atunci se dă amestecat cu alte nutrețuri.

Pentru inimile mloase. Femeia *Soția Ilieș*, de 22 ani, din comuna *Giulița*, jud. Arad, călătorind cu trenul, din nenorocire a căzut și roatele trenului i-au tăiat un picior. Pentru ca să poată umbla și să poată lucra spre a-și câștiga cele de lipsă pentru trai, ar dori să-și pună un picior de lemn. Fiind foarte săracă, nu are cu ce să-l plătească. De aceea apelează la inimile mloase, să contribuie cu cât pot pentru aceasta. Ajutoarele se pot trimite la adresa *Oficiul parohial român unit din Giulița, jud. Arad*.

La alegerile din 19 Noembrie au participat următoarele partide: Blocul Partidelor Democratice, compus din Frontul Plugarilor, Partidul Social-Democrat, Partidul Comunist, Partidul Național Popular, Partidul Național-Liberal (Gh. Tătărescu), Partidul Național-Tărănesc (A. Alexandrescu). Aceștia li s'a mai adăugat Confederația Generală a Muncii și Uniunea femeilor antifasciste din România. Din partea opoziției au luat parte: Partidul Național-Tărănesc (I. Maniu), Partidul Național-Liberal (C. Brătianu), Partidul social-democrat independent (Titel Petrescu), Socialiștii mici burghezi, Acțiunea Național-Agrară, Mișcarea Național-Tărănistă.

Rezultatul alegerilor în jud. Târnava-Mică: Inscriși: 71.652, votanți 61.418. Blocul Partid. Democratice: 31.533 voturi. Partidul Național-Tărănesc (I. Maniu): 16.533 voturi. Uniunea Populară Maghiară: 9.868 voturi. Partidul Tărănesc-Democrat (Dr. Lupu): 838. Independenți: 367 voturi. Voturi anulate: 810.

Deputații județului Târnava-Mică, având în vedere rezultatul alegerilor, vor fi: D-l Romulus Zăroni, din Frontul Plugarilor, d-l Popa Emil din Partidul Comunist Român, d-l Câmpianu Dumitru din Partidul Național-Liberal (Gh. Tătărescu) și d-l Ioan Moldovanu din Partidul Național-Tărănesc (I. Maniu).

Ministerul de Justiție a publicat rezultatele definitive ale alegerilor, din cari rezultă, că au fost înscrise în liste 7.859.212 persoane, au votat în total 6.934.583 persoane. Deci participarea la vot a populației a fost de 88,99 procente.

Repartizarea mandatelor parlamentare între partide este următoarea:
Partidul Social-Democrat 78 deputați.
Partidul Național-Liberal (Tătărescu) 75 deputați.
Frontul Plugarilor 71 deputați.
Partidul Comunist Român 68 deputați.
Partidul Național-Popular 26 deputați.
Partidul Național-Tărănesc (Alexandrescu) 21 deputați.

Aceste partide formează Blocul Partidelor Democratice. Pe listele B. P. D-ului mai figurează încă 7 deputați independenți și 2 deputați ai Comitetului Democrat Evreesc. Total 348.

Mandatele celorlalte partide se repartizează:

Partidul Național-Tărănesc (I. Maniu) 32 deputați.
Uniunea Populară Maghiară 29 deputați.
Partidul Național-Liberal (C. Brătianu) 3 deputați.
Partidul Tărănesc-Democrat (Dr. Lupu) 2 deputați.
Totale 66 deputați. Între deputații aceștia sunt și 17 femei.

Deschiderea noului parlament se va face în ziua de 1 Decembrie, când se ține și marea sărbătoare națională a realizării Ardealului.

Solemnitatea va căpăta o și mai mare strălucire prin prezența tânărului și iubitelui

nostru Suveran, care participă pentru întâia dată la ședința de deschidere a Parlamentului.

În 2 Decembrie se va face alegerea președintelui de vârstă și a membrilor cari vor forma biroul Camerei, apoi vor începe lucrările de validare a alegerilor.

Femeile în noul parlament sunt din Partidul Social-Democrat 6, Partidul Comunist Român 5, Frontul Plugarilor 2, Partidul Național Popular 1, Partidul Național-Liberal (Tătărescu) 1, Partidul Național-Tărănesc (I. Maniu) 1 și Independentă 1.

Decretul lege pentru modificarea legii de dobândirea și pierderea cetățeniei române, care a fost definitiv întocmită de Ministerul Justiției, a fost trimisă Președinției Consiliului de Miniștri și va fi înaintat M. S. Regelui spre semnare.

Fol de fel

Braște festoase. Sunt soiuri de braște festoase, cari cântăresc până la 400 kgr., au 2 metri lungime și trăiesc până la 300 ani și mai bine. Braștele festoase pot trăi mai mulți ani fără hrană și apă. Chiar cu capul tăiat, broasca festoasă trăiește mai multe săptămâni.

O presă uriașă. Fabricile de arme au nevoie de mașini uriașe, în cari fierul sau oțelul să poată fi presate pentru a face din ele armele cele mai bune. O asemenea presă uriașă e în stare să apese cât 8 mii de tone. Apăsând de pildă apa în această mașină și deschizând apoi robinetul prin care să iasă curentul de apă, acesta ar fi așa de puternic, încât ar tăia granitul așa cum se taie pâinea sau untul cu cuțitul. O picătură de apă ce s'ar smulge de sub o asemenea apăsare ar fi ca un glonte de pușcă.

A apărut și s'a pus în vânzare

Calendarul dela Blaj pe 1947

cu următorul cuprins:

1. Partea calendaristică în două culori, roșu și negru. La fiecare lună se găsesc noțate zilele mai însemnate, sfaturi gospodărești și loc pentru însemnări.
2. Învățătură și petrecere, cu bucăți alese scrise de redactorii „Unirii Poporului”.
3. Târgurile din Ardeal și Banat cu datele arătate în cifre.

Prețul unui Calendar este de 10 000 Lei.

Calendarele nu se trimit decât celor cari le achită înainte sau cu ramburs, adică se plătesc când se scoate pachetul din poștă.

Cine comandă un Calendar va trimite 11 000 Lei, pentru 2 Calendare 21.000 Lei, pentru 3, 4 și 5 Calendare se va trimite prețul Calendarilor și 2000 Lei porto, pentru 5—10 exemplare va trimite numai prețul Calendarilor, adică 10 000 Lei de fiecare exemplar, transportul plăindu-l administrația.

La comanda de peste 10 exemplare se acordă câte 1 ex. gratuit la fiecare 10 exemplare și se suportă și cheltuielile de transport.

Expediția Calendarilor se va face în ordinea în care sosesc comenzile și banii.

Știrile săptămânii

Numiri de protopepi. Preaveneratul Consistor Arhiepiscopesc din Blaj a numit protopep la București pe Păr. Dr. Tit Liviu Chinezu, profesor la Academia teologică din Blaj, protopep la Sebeș—Alba pe Păr. Teodor Radu, preot în Unirea și protopep la Ocna-Mureș pe Păr. Aurel Pop, profesor în Cluj.

Navigația pe Dunăre. Odată cu creșterea apelor Dunării, a început circulația regulată a vaselor de călători și mărfuri, vasele „Grigore Manu” și „Tulcea” și-au reluat cursa între Galați și Brăila.

Ziarul „America”. Românii din Statele Unite au un ziar: „America”. Acest ziar a implinit patruzeci de ani de apariție în Cleveland-Ohio. Din acest prilej a apărut într'un număr festiv, deosebit de frumos. Acest ziar este o dovadă a tăriei sufletului ardelean și a putinței de adaptare a românului la condițiile cele mai deosebite.

Cărbune dealungul țărâmului Dunării. Cu prilejul lucrărilor de întărire a țărâmului Dunării, între comunele Cochirteni și Rusova, s'a descoperit un depozit de cărbuni lung de peste un kilometru. Cărbunii sunt lignit de cea mai bună calitate.

Lâna colectată până acum. Până acum s'au colectat în diferite centre din țară 335.867 kgr. lână, în valoare de aproape 4 miliarde Lei.

Un tren iese în stradă. Trenul care mergea dela Constanta spre gara Paiaș, nefiind frânat la vreme, a ieșit cu viteză de pe linie și a nimerit în strada de lângă gară, intrând în localul Comisariatului gării și în depozitul de bagaje de mână, pe cari le-a dărâmat. Au fost rănite greu două persoane.

Învățat evreu convertit. Profesorul Salvatore Attal, un binecunoscut învățat istoric, a trecut la catolicism. Botezul l-a primit în ziua de 11 Octombrie în biserica Sfinților Apostoli din Paris.

Patru femei ofițeri de marină. Patru femei, anume: d-șoara Elisabeta Sayers, Margareta Morton, Phyllis Davis și Mary Marchant, au fost angajate în marină și, repartizate pe vaporul „Queen Elisabeth”. În timpul războiului au făcut serviciu și s'au distins ca ofițeri de aviație.

MULȚUMIRE. Familia decedatului profesor Nicola Comșa, precum și rudeniile, exprimă pe această cale sincere mulțumiri tuturor celor care, din acest prilej, au contribuit prin orice mijloc la ușurarea durerii lor.

De vânzare în Arad, vilă familiară liberă, 4 camere parchetate, sobe teracotă, baie cu W. C., bucătărie, cămară pentru alimente; subsol modern cu W. C., grădina cu 14 pomi fructiferi, curte de menaj, ingrașătorie pentru porci cu canalizare. — Informații: **Băcilă Vasile Arad**, Str. Simion Bărnuțiu 6. Telefon 1682. (3—5)

Cumpăr în Blaj casă modernă cu 3 camere și dependințe, vie și 10 jugăre cadastrale pământ arabil. — Informații **Băcilă Septimiu**, Blaj, Str. Maramureș 6. (3—5)

Taxa poștală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 13.837—42.